

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte
redușe.

Manuscrisurile sunt a se adresa
redacției și acelea nu se în-
poiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITATEA

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate:
Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Eminescu și Blajul.

— Cum a venit Eminescu în Blaj. —

Intr'o serie de articoli, publicați în nrii 73—83 ai »Tribunei« sub titlul: »Eminescu în Blaj«, am adunat și re- sumat tot ce se știa și ce am mai pu- tut cu afla asupra petrecerii lui Eminescu ca student în Blaj. Din cercetările făcute rezultă, că Eminescu a petrecut în Blaj cam 4—5 luni, în anul 1866; în acest restimp, cam din Iunie până în Septem- vrie, el pare a se fi pregătit și a fi în- cercat să facă un examen de pe clasele III. și IV., ca să se înscrie, la începutul anului școlar 1866/67, ca elev ordi- nar, dar' n'a reușit. Astfel el a trebuit să plece iarăși din Blaj, foarte desilusi- onat, și foarte amărit în sufletul seu. A și plecat la Sibiu, de acolo la Rășinari și peste munți, prin vama cucului, a trecut în România.

Dela publicațiunea din »Tribuna« încoace am mai aflat asupra lui Emini- escu câteva mici detaluri interesante, grație unor contemporani ai lui Emini- escu, cari mi-au comunicat câte ceva din amintirile lor. Astfel de comunica- țiuni mai de seamă mi-au făcut dl *Ioan German*, catechet gr.-or. la gimnasiul din Brad și părintele *Ioan Cotta*, preot gr.-cat. în Bicz.

În deosebi interesantă mi-se pare comunicațiunea făcută de părintele Cotta, de-aceea țin să o public în »Familia«, care mai întâi, a pomenit despre petre- cerea lui Eminescu în Blaj și prin care sper să ajung a afla și alte amănunte despre timpul cât Eminescu l-a petre- cut prin Transilvania și special la Blaj.

Vorba e, că azi știm cum anume a venit Eminescu la Blaj și ce impresi- une i-a făcut.

M'am fost adresat părintelui Cotta cu întrebări anume, în privința aceasta, pentru-că am aflat, că d-sa ca ascultă- tor al cursului extraordinar de teologie pe atunci, avuse din întemplantă noro- cirea de a aduce pe Eminescu la Blaj. Scrisoarea, prin care preotul din Bicz mi-a răspuns, m'a surprins foarte plăcut. Pentru-că nu numai verifică informația mea anterioară, ci ne dă și unele pre- țioase detaluri, după cari ne putem în- chipui cu ce sentimente venia tinărul Eminescu în spre Blaj. Din scrisoarea aceasta se vede, că Eminescu pierzân- du-și pe bunul seu patron Aron Pumnul, a cărui moarte o deplânse în versuri duioase, în Febr. 1866, și-a fost pus toată nădejdea sa în Blaj, focularul din care a fost venit și Bucovinei apostolul seu de deșteptare națională. Pierzând adecă pe Pumnul, care i-a fost ca un părinte, Eminescu avea dorința cea mai

mare de a merge însuși la Blaj, spre a soarbe dela izvor lumina și dragostea, ce o vedea radiând din sufletul lui Pumnul. Cu atât mai amară îi va fi fost desilusia, când în toamna aceluiași an a trebuit să plângă cu amar și să plece din Blaj cu sufletul amărit și cu lacrimi în ochi. Eată scrisoarea din chestiune:

**

Prea onorate d-le profesor,

»Primind epistola P. O. D-Tale din 8 Maiu a. c. grăbesc a satisface pre- țiutei recercări. Mi-aduc aminte, că în anul 1866, luna Iulie (? — Dr. E. D.) ca primit la »teologia morală« (cursul teologic mai pe scurt. Dr. E. D.) dim- preună cu patriotul Teodor Cojocariu — un om de o mărire extraordinară — am plecat cu trăsura pe Murș în jos, cătră Blaj. Trecând prin Reghin, apoi prin Petelia, Gurghiu și celelalte, am ajuns în Murș-Oșorhei, unde am tras la otelul »Calul alb«. Îmbrăcați fiind în costum național, ori cine cunoștea, că suntem fiii Carpaților și Români.

»Pe când stam la masă, intră în odaia noastră un tinăr negricios și se recomandă »Eminescu«, student din Cernăuți. Ocupând loc la masa noastră îndată mare începe a-și povesti necazurile, suferințele și lipsa de mijloace ce a avut a îndura în desperata lui călătorie, con- dus de dorul ferbinte de a putea vedea Blajul, după cum zise, »de unde a răsărit soarele românismului«. După-ce am folosit câte un păhar de vin îndată scoase un notes și cu o profundă serio- sitate însemnă în dânsul. Ne-a povestit toată călătoria sa din Cernăuți până în Murș-Oșorhei; mi-am uitat, că pe unde și-a făcut călătoria până acolo, dar' prin Bicz el n'a fost.

»Învitându-l în trăsura, i-am promis, că îl voi prevedea cu de ale mâncării, etc. Mulțumindu-mi a ocupat loc în trăsura — asemenea și noi — am con- tinuat călătoria spre Blaj. Din Oșorhei am trecut dealul cătră Târnava-mică prin Dicio-Sân-Martin, cătră Blaj.

»În tot decursul călătoriei tinărul a vorbit foarte puțin, fără mereu își îmbogăția notesul cu însemnări. În Sân- Martin iarăși am stat împreună la masă; aici l-am întreat, că ce scrie? Ne-a răspuns: »Domnilor, eu sunt poet și vreau să-mi adun material«. La auzul acestora ne-am interesat mai mult de tinăr, l-am privit mai de aproape și mi-aduc bine aminte de costumul ce-l purta. Pe cap purta *pălărie* slăbuță, pan- taloni, vestă neagră, slăbuță, un căput mai scurt de vară și altul ceva mai lung de toamnă; amândouă negre și slabe. La întrebarea:

»— Fumați, domnule Eminescu? — ne-a răspuns: »Ași fuma, dar' nu dispun de parale«. I-am scos un floren, pentru care mi-a mulțumit de mai multe-ori.

»Continuând călătoria am ajuns în virful »Hulii« (lângă Blaj). Intr'o mână ținându-și notesul, cu cealaltă și-a luat pălăria jos, strigând: »Te salut din inimă, Roma mică. Îți mulțumesc Dumnezeu, că mi-ai ajutat s'o pot vedea«.

»Am tras la Bugner Vasile, de unde după masă dînsul s'a dus pe la seminar, pe la gimnasiu și nu s'a reintors până sara.

»Tinărul Eminescu a stat în Blaj, după cum mi-aduc aminte, *aproape o săptămână*; (? — Dr. E. D.) în tot timpul acesta eu l-am provăzut cu mâncare; în urmă și-a luat adio dela mine, săru- tându-mi mâna. Unde și încotro s'a dus, nu știu; mi-a promis, că îmi va scrie, atât mie cât și fratelui Cojocariu. Și într'adevăr, că în anul 1879 am și pri- mit atât eu, cât și Cojocariu epistolă, însă regret, că epistola s'a pierdut încă de atunci, ear' despre conținutul epis- tolei încă nu-mi aduc aminte. Toader Cojocariu a murit încă înainte de asta cu 20 ani.

»Eminescu, pe timpul acela avea etate de 17—18 ani, după a mea pă- rere. Era un tinăr de o construcție soli- dă, gras, tare, negricios, tuns, ear' în frunte avea păr bucliu, pe care mereu și-l netezea; ochi ageri și ținută serioasă.

Acestea date, după cea mai bună a mea știință și cunoștință, vi-le comunic. După cari... ș. c. l.

Bicz, la 16 Maiu 1902.

Ioan Cotta,
cooperator gr.-cat.

*

Mărturisirile părintelui Cotta — fă- cute fără a fi cetit cele publicate de mine în »Tribuna« — sunt așa de sin- cere, încât se ridică peste ori ce în- doială. O singură rezervă trebuie să fac față cu amintirile d-lui Cotta, anume în ce privește *timpul*, când s'ar fi pe- trecut cele spuse de d-sa. Zice anume, că era în luna lui Iulie. Și mi-se pare, că aci memoria îl înșală. Ce căuta d-sa prin Iulie la Blaj? Doar' atunci erau vacanțele cele mari. Nu va fi făcut că- lătoria aceea mai curând, d. e. după l'aști, pe la Dumineca Tomii? Eu așa cred; și sper, că și aceasta se va pu- tea statorî precis.

Interesant e datul despre scrisorile lui Eminescu din 1879, în cari probabil se va fi făcut vre-o reflexiune la călă- toria din 1866. Pagubă, că părintele Cotta n'a păstrat acea scrisoare. Dar' oare nu se va fi păstrat cumva scri- soarea, adresată colegului d-sale, răpo- satului Toader Cojocariu? Cei-ce ar pu- tea afla ceva în privința aceasta, nu se simt oare îndemnați a cerceta?

Blaj, Iunie 1902.

(»Familia«).

Dr. E. Dătann.

Un sistem scandalos.

E vorbă, prea firește, de un sistem observat la institutul de bani, »Ardeleana«.

Alte institute, ba și privați, nu chi- nesc pe bieții țărani acum în *preajma secerișului și altor lucruri costisitoare cu execuții*, că doar' se știe, că țărani nostri tocmai acuma nu prea pot plăti.

»Ardeleana« însă, — mai bine zis noul ei »director și avocat« Dr. A. Vlad și colaboratorii lui din cancelaria advocațională, se vede, că *nu vreau să ob- serve, că atât institutul, cât și ei trăesc numai din sudoarea bietului țărăn român.**)

Acești oameni, se vede, că *nu vreau să cunoască greutățile poporului, cu cari tocmai în acest restimp are să se lupte*, ci:

Umblă scriitorii »cancelariei advo- cațiale« a »Ardeleniei« în ruptul capului fără nici o rușine și execuează, belesc la bieții țărani, de și mai mare scârba de procedeu acestei *bănci române* (!) și a uneltelor sale setoase de diurne, de comisii execuționale.

Ba execuează și țărani de aceia, cari au plătit interesele datoriei lor până în Septembrie 1902!

Și-i execuează pentru suma — întreagă, și pentru *ceea-ce deja au plătit!*

Inzadar se plânge muierea bietului țărăn, cătră sbirul exmis al »Ardeleniei«, — ceva fost cismaș — că: rogu-te »*Maria Ta*«, nu mă s'erăci, că bărbatul meu doar' de două-trei zile a plătit rata la bancă, și are termin până la toamnă, — nu-i grație! îi execuează *singura văcuță*, — cu călcarea legii — și tot ce are bietul om la casă! că, »*Măria-Sa*« — fos- tul *cismaș* — nu cunoaște milă, el taie în viu, că el lucră la porunca scriito- rului, care conduce (?) »cancelaria advo- cațională« a »Ardeleniei«.

Și ca să nu creadă cineva, că cazul acesta ar fi numai o invențiune goală, apoi numim pe bietul țărăn cu numele: *este Alexandru Bătrina din Balșa*.

Plătind s'ermanul de el din capital și interesele până în Septembrie 1902, din *spese* n'a putut plăti numai 14 cor., rămânând cu 27 cor. 40 fileri, adecă 13 fl. 70 cr. în restanță.

Și:

Pentru 13 fl. 70 cr. i-au făcut sbirii acestia desbrăcați de tot simțul de om

*) Așa se vede, că cancelaria advo- cațională nu cunoaște sau nu voiește a pricepe înțelesul primului §. al statutelor acestui in- stitut »cu scop de a desvolta spiritul de eco- nomie și de a procura, cu deosebire po- porului agricol, creditele, de care are trebuință«. Unde rămâne lauda de sine din raportul direcțiunii scris și tipărit pentru adunarea gen. din est an? prin care se zice, că clientela a fost cruțată de spese?!

Am înțeles, că dl director-advoca- foarte puțin se ocupă cu cancelaria advoca- țială, pentru-că acolo este »tot fac« Zseler, dela care însuși directorul cere deslusiri, in- tuițiuni și altele. La discrețiunea acestuia sunt expuși bieții clienți al »Ardeleniei«, (Nota Red.)

ai »Ardelenei«, la vre-o 60 coroane spese noue!

Nu-i vorba, pe țeranul acesta îl vom scăpa noi din ghiarele »Ardelenei«; întrebăm însă de direcțiunea acestui institut și de președintele ei, de dl Dr. Ioan Mișu, că:

Nu află d-lor, că o astfel de procedură este cât se poate de rușinoasă și adânc compromițătoare pentru institut?

Este scandalul acesta sistem, ca să nimiciți poporul, care vă susține, — ori este o lipsă de evidență în »cancelaria advocațională« a institutului?

Dacă v'ați adus un »director și avocat«, care costă la an 6000—6500 cor. și dacă acesta nu-i în stare să poarte nici o simplă evidență, deși altceva nu are de lucru, apoi trebuie să pricepeți, că cele 6000—6500 cor. la an le aruncați în noroiu —;

Ori, dacă nu »director-advocatul« conduce »cancelaria advocațională«, ci o conduce ceva unealtă vânătoare de diurne execuționale, apoi atunci pentru ce l-ați adus și-l plătiți cu vre-o 6500 cor.? că doar 6500 coroane sunt interesele după 130.000 coroane!

Execuții în timpuri așa grele pentru țeranii noștri și casuri scandaloase, ca cel cu Alexandru Bătrina, doar și D-Voastră sunteți în stare a arangia, — dacă vreți — nu Vă trebuie pentru de-acestea »director-advocat«.

Fiecare bancă caută să-și incasseze pretensiunile, dară, că execuțiile se se considere de basă de existență pentru miștele oameni, cari și-ar putea căuta pâinea și pe alte căi, — acest sistem scandalos e: invențiunea »Ardelenei«, adică a cărmuitorilor ei.

Sunt vre-o 3—4, ori și mai mulți indivizi la acest institut, cari pândesc după execuții, ca lupii după mielusei, pentru-că ori are țeranul executat avere, ori ba, argatul »Ardelenei« își capătă diurnul din cassa institutului.

Așa apoi casuri a la cazul — Bătrina, se întâmplă adese-ori, dar' nu ies la iveală, că bietul țeran suferă, ba ascunde astfel de ticăloșii, ca să nu tragă ura sbirilor și mai mult asupra sa.

Apelăm însă la țerănime: să nu poarte nici o frică, ci să ne aducă casurile îndată la cunoștință, noi le vom sta totdeauna din toate răspunerile în apărare.

Sunt ele mijloace și contra ghiarelor răpitoare.

Reuniunea învățătorilor români dela școlile populare confesionale ortodoxe din protopopiatele aradane I—VII.

Nr. 313/1902.

Convocare și invitare.

Reuniunea învățătorilor români dela școlile confesionale ortodoxe din protopopiatele aradane I—VII, din dreapta Murășului, își va ținea

adunarea generală.

de ast timp Vineri și Sâmbătă în 18 și 19 Iulie n. c. în opidul Hălmașiu.

Conform §. 11 și 12 din statute, convocăm la această adunare generală pe toți P. T. DD. membri fondatori, ordinari și ajutători ai reuniunii, dar tot odată invităm și rugăm să participe la această festivitate a noastră toți P. T. binevoitori ai școlii noastre confesionale.

Bilete moderate de călătorie pe căile ferate Arad-Csanád-Körös primesc membrii dela respectivii președinți ai despărțimintelor, valabile pentru timpul dela 17—23 Iulie n. c.

Arad, din ședința ordinară a comitetului central, ținută în 5 Iulie n. 1902.

PROGRAMA

adunării generale ordinare a XII-a a reuniunii învățătorilor români dela școlile populare confesionale ortodoxe din protopopiatele aradane I—VII, districtul din dreapta Murășului, ce va avea loc în opidul Hălmașiu în zilele 18 și 19 Iulie n. 1902.

A) Ziua primă.

I. Ședința întâie.

1. După plecarea din Arad în 17 Iulie n. la 12 ore din zi, seara va fi primire la Hălmașiu și convenire socială.

2. În 18 Iulie n., la 8 ore dimineața asistare în corpore la celebrarea sf. Liturgii și la chemarea ducului sfânt în biserica gr.-or. de acolo.

3. Coadunare la locul menit de comitetul aranjator și constatarea membrilor prezenți.

4. Exmiterea unei comisii pentru înscrierea de membri noi și acceptarea acestora prin adunarea generală.

5. Cuvânt de deschidere de președintele reuniunii Teodor Ceantea și bineventarea onorațiilor și a oaspeților prezenți.

6. Eventuale salutări și felicitări către onorații absenți ai reuniunii.

7. *Presentare din partea prezidiului* a singuraticelor rapoarte ale comitetului despre activitatea anuală și predarea acestora la 3 comisii constând din 5, 3 și 3 membri, pentru cenzurare.

8. *Predarea limbii materne în școala populară*, disertațiune de Iuliu Groșoreanu.

II. Ședința a doua.

9. *Raportul general* al comitetului, pertractare și decideră asupra-i.

10. *Insemnătatea și folosul gospodăriei în economie*, tratat în școala de economie de Protasie Givulescu.

11. *Raportul cassarului*, pertractare și decideră asupra lui.

12. *Raportul bibliotecarului* și al controlorului și dispozițiuni asupra celor cuprinse întrînsele.

B) Ziua a doua.

III. Ședința a treia.

13. *Sala de învățământ și obiectele dintrînsele*, prelegere practică din limba maghiară de Teodor Cherechian.

14. Eventuale propuneri și interpelări.

15. Constatarea prezențelor și eventual distribuirea de certificate.

16. Alegerea unei comisii pentru autenticarea protocolului adunării generale.

17. Deciderea locului și a timpului ținerii proximei adunări generale ordinare.

18. Incheierea prin președinte.

19. Excursiune. *)

Arad, din ședința ordinară a comitetului central, ținută la 5 Iulie n. 1902.

Profesor Teodor Ceantea, Georgiu Popoviciu,

președinte, secretariu I.

*) Cei-ce voesc să participe la excursiune și la banchet au să se anunțe înainte la învățătorul Mihai Vidu în Hălmașiu.

Scrisoare din Arad.

Românismul »Tribunei Poporului« — Plastrografie și hoție. — Atacuri nesăbuite. — Procesele lui Mangra.

— 7 Iulie 1902.

»Tarantela Poporului« din Arad, într'un Nr. trecut al ei, a tras la îndoială românismul »Activității«, care a și răspuns în săptămâna trecută. Acel atac al foaiei de closet din Arad mă silește ca să înșir numai vre-o câte-va din faptele celor grupați în jurul numitei foi.

Să știe, că Mangra și cu clișii sei azi se dau în vânt pentru a face pe cei de sus, să creadă, că ei sunt buni patrioți. Mangra dă declarații peste declarații, se jură de mii de

ori, că el e »magyar hazafi«. Aceste declarații apoi prin biroul de presă angajat, le dă în vileag.

Dar' lucrul naibii, străinii și mai ales cei din Arad rîd cu hohot de fățarniciile lui Mangra, care din interese egoistice, azi își reneagă trecutul.

Paralel cu aceste declarații scârboase din punct de vedere al caracterului clica insinuă în sus pe toți cari nu se închină atot-hăbăuciei ei.

Pe dl Gall clica l-a denunțat în continuu pentru-că ar fi procurat »Cartea de Aur«. Pe Il. Sa dl archimandrit A. Hamsea deasemeni l-au denunțat. Denunțările din »T. P.« apăreau deodată cu denunțările din unele foi-țitice străine, pe cari clica le-a cumpărat pentru a-i face servicii, par'că publicul maghiar nu știe distinge între alb și negru și par'că același public ar fi atât de zăpăcit, încât să dea crezământ laudelor ce i-se aduc lui Mangra, că ar fi bun patriot, ba chiar și om cinstit.

Văzând clișii, că minciunile lor nu prind, văzând, că dl Gall i-a demascat așa de urît, au năpădit acum asupra dlui Ioan Beleş, notar publ. reg. în Arad, care, se știe, la alegerea de episcop, n'a fost pe lângă Mangra din o mie și una de motive.

În Nrul dela 5 Iulie al »T. P.« s'a publicat un articol intitulat »Partidul lui Hamsea și căpetenia lui«, în care dl Beleş a fost așa de calomniat, încât, după cum reiese din o declarație a d-sale, a intentat proces de calumnie și vătămăre de onoare contra șarlatanului Ioan Russu-Sirianu, redactor resp. al »Tribunei Poporului« din Arad.

Articolul amintit vr'un pigmeu din clică l-a tradus fals în limba maghiară și »T. P.« l-a împărțit prin oraș în mii de foi volante, din cari s'au trimis și în Pesta, ceea ce e foarte natural la cei cari au avut impertinența să tragă la îndoială românismul »Activității«.

În numitul articol se publică o scrisoare a d-lui Beleş către fostul episcop Gold's, când era vorba de îndeplinirea notariatului public din Arad, ear' a doua către Paul Pop, adv. în care dl Beleş ci-că îl roagă să nu voteze cu Mangra la alegerea de episcop. »T. P.« în articolul ei românesc și unguresc susține, că scrisorile sunt autentice.

Adevărul e, că șarlatanii dela numita foaie au săvârșit iarăși una din acele plastrografii, ori apoi una din acele hoții, de cari nici Rozsa Sándor n'a fost capabil.

Fostul episcop Gold's n'a fost așa de hăbăuc, încât scrisorile private adresate lui să le dea altora. Deci numai hoție s'a putut săvârși, când o scrisoare de natură privată s'a dat publicității.

Ce privește scrisoarea către adv. Pop, Paul, dl Beleş declară, că cea publicată în »T. P.« e apocrită. D-sa a scris, e drept, dar' nu conform textului »T. P.« și și-a încheiat epistola cu rugarea, ca să o ardă. Dacă dl Pap a dat însuși epistola celor dela »T. P.«, ori dacă aceia i-au furat-o, atunci să se de-

FOIȘOARA

Ura lui Eminescu.

Și în adevăr poți să mai cărțești ceva când poetul îți spune franc:

Dar în farmecul vieții-mi
Nu știam că-i tot aceea
De te razimi de o umbră
Sau de crezi ce-a zis femeea...

Voieți un adevăr spus mai pe șleau decât acesta? Nu vedeți că geniul zice că a crede ce a zis femeea sau a te răzima pe o umbră e același lucru?

Dar, domnii mei, ați uitat că Eminescu vorbește în poezie și că aproape în toată creațiunea lui vorbește în mod figurat, vorbește în simbol. Apoi punctele puse de poet după femea... ne dă să înțelegem ceva.

Astfel stând lucrurile vom lua noi apărarea femeii române, care a suferit cu paciență și pe nedrept un adevărat martiriu din cauza unor ignoranți-economiști, cari — putem zice — n'au înțeles o iotă din poeziile lui Eminescu. Un sfert de veac a pla-

nat pe nedrept deasupra capului ei, ca sabia lui Damocle, acele admirabile versuri, pe cari ea nu le-a putut gusta crezând că sabia, săgețile lui Eminescu sunt îndreptate contra ei. Ori cel puțin așa au fost explicate de critici. Ce e și mai trist și mai ridicol tot de odată, mulți din aceștia intrigați de spusele poetului, au căutat chiar ulcioara — drumul bătut de poet — și ferestrele cu gratiile de după cari ea vecinic nu se mai ivea! Au căutat pe:

Și aceiași pomi în floare
Crengi întind peste zaplaz
Numai zilele trecute
Nu îi fac să fie azi.

Și în necunoștința lor n'au găsit nici ulcioara, nici ferestrele cu gratii, nici pomii cu zaplazul și cu zilele trecute, nici drumul mereu bătut, ce ducea în umbra tănuțului boschet, unde ea odinioară îi venea încet, dulce și i-se lăsa pe piept, de el uita ce e pe pământ. Cu atât mai puțin au putut da de urma — cum să o numim? — nemerniceii, ingraterii, cruceii și trădătoareii ce și-a bătut joc într'un mod atât de infam de blăjînu, genialul poet, care era atât de credul, în cât îl înșelau toate femeile. Și bine că n'au nimerit-o, căci de o nimereau era vai

de capul ei. Unii din ei în indignarea lor supremă erau în stare — terribile dictu — să-i sucească gâtul.

Și acum ne întrebăm. Cum se poate una ca asta? Auziți numai! Un poet de geniu iubește o vieță întreagă. E iubit reciproc. Se duc foarte adesea pe ulcioara unde ea șade. Își dau rendezvouz într'un boschet — nu e vorba prea tainic pentru critici — pe urmă ea l' respinge pe poet. Cu toate astea poetul nu renunță, deși observă că e desprețuit, deși vede că vorbele, promisiunile ei nu fac două parale.

Ce e mai mult. Poetul dedică acestui amor fericito-nenorocit una din cele mai frumoase poezii. Arată o ulcioară — dar ce vreați? era să-i spună numele ulcioarei și adresa fetei cu Nr. casei? — și cred că e de ajuns atâta. Indică apoi o casă. Casa are ferestri cu gratii. Deci nici el nu putea să intre la ea pe tereastră, nici ea să iasă neobservată. Întâlnirea se petrecea într'un boschet, într'o grădină cu pomi roditori, unde poetul ajungea sărind pozitiv peste zaplaz. Ei bine, ori cât de tiptil ar fi eșit ea din odaie, totuși ar fi simțit-o ai casei. Și ori cât de repede ar fi sărit el zaplazul, totuși nu se putea să nu fie observat de vre-un ochiu indiscret. Sau mai știi că nu va fi

fost vre-odată înhățat chiar de guler de vre-un gardian ori de părinții fetei. Și întreg acest amor e dat în vileag de însuși poetul.

Și acum zadarnic cauți ulcioara cu întreaga descriere pitorească a poetului. Zadarnic cauți tot ce s'a scris despre Eminescu, căci se vede că nu numai nici un reporter de gazetă nu a călcat ulcioara, dar nici un prieten de ai poetului nu a avut atâta curiositate ca să se intereseze de atât de dulcele și atât de amarul lui amor.

Aceasta mi-aduce aminte de ghicitorile ce se pun copiilor:

La cap pieptene, Cocoșul boule,
La coadă secere, Pricipe-te măgarule.

Ghici, ghici ce e?

Și bietul băiat stă zăpăcit și se gândeste ce o fi însemnând asta.

Și bietul critic a lui Eminescu stă și mai zăpăcit și se întrebă unde o fi ulcioara și cine-o fi fericita?

Din nenorocire nici unul dintre preținșii prietini și preținșii critici ai poetului nu au călcat pe acea ulcioară.

Doar abia dl Gherea a mirosit direcția spre care acesta și-a îndreptat pașii. De aceea era cât pe aci să se îndrepteze și D-sa în acea parte. Și poate ar fi dat de urmele

clare îndată, că publicul cel mare va avea să se răfuiască, fie cu cel-ce a comis abus de secretul pistolar, fie cu cei-ce fură scrisori private pentru a le multiplica.

Interesant, că în preținsele epistole dl Beleş ci-că s'ar fi expectorat contra Jidovilor, s'a folosit de chestiunea naționalităților etc. Acestea »T. P.« le și scoate în relief pentru-că astfel s'e-i strice bunului mers a cancelariei notariale a dlui Beleş și lucru principal, s'e-l însușe în sus și pe d-sa și pe dl Hamsea de dușmani ai Ungurilor și ai Jidovilor.

Unde-i românismul celor ce îl discută la alții? Unde-i al doilea exemplu de bestialitate jurnalistică, care se se poată compara cu cel adus de »T. P.«?

*

Articolul amintit, care la străini și-a ajuns tocmai efect contrar, mângâștii fiind și mai aspru huiduiți, anume și pentru plastografie și pentru înșelătorie, traducând fals articolul din »T. P.« în foile volante, — e provăzut cu marca »A „Tribuna Poporului“ vezércikké, julius hó 5-én» și foaia volantă ajustată cu imprimatul »Tribuna Poporului« A. P. Barcianu nyomdájja Arad. Intreb acum pe acest domn Barcianu, care prin părțile Orăștiei se dă de bun Român, admite d-sa ca sub o mișelie ca cea debitată de »T. P.« se se pună și numele d-sale fie și numai ca tipograf?

Ține d-sa de compatibil cu demnitatea ori-cărui inteligent român, ca s'e-i figureze numele sub toate infamiile. Eu știu, că d-sa nu e nici tipograf, nici zeitar de profesie și tocmai de-aceia îi stă foarte rău, ca se se compromită și în cercurile maghiare, cari cetind infamia »T. P.« reductată azi și în limba maghiară, cetește și numele lui A. P. Barcianu.

Părinții, moșii și peste tot rudeniile d-lui A. P. Barcianu au făcut din numele Barcianu un nume respectat azi de Români. Dl A. P. Barcianu nu detragă din acel respect, ori apoi sub foile volante din tiparnița »T. P.« iscălească-s'e: Barcsay Papfi Ákos.

*

Vasile Mangra, căruia broșura din 1899 »Din cuina »Tribunei Poporului« i-s'a zis, că »vagabundează dint'r'un colț de țeară într'altul«, că »în România caterizește pe Metropolitul Ghenadie pentru mii de franci; acasă bate satele, se ospătează se îmbracă și pe deasupra cerșește, colectează, — tot în scopuri naționale, — că îi trebuie cavalerului nopții parale«, căruia în aceeași broșură i-s'a zis, că e trântor bisericesc și național și luptător șarlantan al causei naționale, care e incapabil pentru muncă cinstită și serioasă, i-a trântit acum prin cap se intenteze procese de presă celui care a suferit pentru »T. P.« După-ce i-s'au uscat epitele de șarlantan, acum s'a trezit s'e-și repareze »onoarea«, de care, așa se vede, încă are un pic de lipsă la ajungerea în scaunul vlădicesc. Dar' Mangra s'a păcălit rău și azi își poate cânta: »Unde dai și unde sună, s'eracă nebuună!

Drept răspuns și apărare în cele două procese de calumnie ale lui Mangra, autorul

lui, poate chiar ghicea pe iubita-i. Și earăși dl Gherea a luat-o — vorba Românului — pe alătura cu drumul, în cele din urmă, direcția apucată de dl Gherea a fost cu totul contrarie aceleia lui Eminescu.

Nu tăgăduim, că dintre Români buni au fost unii cari au trecut-o cruciș, au vându-t'o la răspântie. Intre alții mult regretatul Stefan Pop a percurs-o cam pe jumătate. Marele bărbat de stat I. C. Brătianu de multe ori a apucat vâgășul ce ducea la ulicioară. Dar repede era scos din acea potecă de acei ce îl încunjura. Ilustrul financiar Gh. Cantacuzino, care nimerise drept în ulicioară, a preferat să moară în ea decât să cedeze acelora ce voiau s'e-l facă s'e devieze.

În sfârșit s'e vă spun cine e femeia. Ea este... tot copila. Tot s'ermana copilă! Căci în capul ei se sparg toate. Și ați văzut că prin copilă Eminescu înțelege nația românească și nația noastră e formată în primul rând de noi bărbații sau cel puțin e condusă în primul rând de bărbați și numai în al doilea rând de femeie.

Deci rugăm pe femeia română să ia tot ce a scris Eminescu și trântindu-ni-l în cap să ne zică: potitiți! voi bărbații sunteți ceea-ce descrie acel geniu, iar nu noi femeile. Și trebuie s'e-i dăm dreptate, căci iată ce zice

articolului și-a înaintat dovezile și numele martorilor, cari sub jurământ vor mărturisi, că Mangra a colectat bani pentru monumentul lui Diaconovici-Loga, ear' banii i-a păpat el, că e imoral, fiind-că pe o fată din Arad, a nenoroci-o pe întreaga viață și care fată o zăcut multă vreme în spitalul din Arad, fără de a fi ajutată de călugărul (?) Mangra, că același a fost scuipat în față, fără ca s'e fi intentat proces, ori s'e fi depus revereanda, că revereanda lui a fost stropită în București cu un ud neexprimabil, cu un cuvânt s'au adus dovezi și s'au cerut martori oculari, cari vedesc adevărul din articolii improcusuați.

Prin urmare publicul românesc poate s'e fie mulțumitor lui Mangra, că a intentat proces. Așa și numai așa se vor putea dovedi cu martori și cu acte judecătorești, că pe acest fruntaș al clicei aradane numai depravația, imoralitatea și bestialitatea animalică l-au calificat de a fi »ales« vlădică al celor vre-o câțiva clicăși; și nu și al dieceei Aradului, că de aceasta sinodul episcopesc s'a îngrijit, ear' autoritățile competente se vor îngrijii, ca s'e nu o bată D-zeu cu un vlădică și șarlantan și imoral ca Vasile Mangra.

Adevărul.

NOUȚĂȚI

— Știri personale. În Prea S. Sa arhiepiscopul și metropolitul Ioan Mețian s'a dus la Marienbad pentru căutarea sănătății. Dorim din inimă reîntoarcere cu sănătate deplin restaurată!

— Alegere de preot în Brad. Sinodul parohial a ales cu totalitatea voturilor la postul al doilea de preot în Brad pe diaconul ceremonial Petru Rimbaș, contabil la institutul »Crișana«.

Alegerea a decurs pe lângă o insuflețire vedită. Dorim vechiului nostru amic încă multe zile senine, s'e poată împlini acel loc spre mulțumirea alegătorilor săi!

— Tempești și furtuni. Vineri în 11 c. st. n. s'e iviră niște nori grei negri din spre Deva, cari între orele 1/23—1/24 după amiază prevesteau o ploaie torențială. Fulgerele și trăsnetele se perondau cu intervale mici, cărora a urmat o ploaie încheată, de cugetai că varsă cu ciubărul, ajutată de un vânt orcanic.

Doamna preoteasă din Spini, comună grănițerească în apropiere de 6 chm. de Orăștie, ne întormează că: văzând crâznicul Ion Sina, Aron Ginea și Georg Ciona apropiere furtunei, au alertat dela câmp la casa parohului și au cerut cheile, ca s'e tragă clopotele. Din întâmplare numai cu o întârziere de câteva minute a aflat servitoarea cheile și li-le-a dat. Intr'aceea a

poetul în poeziile în cari vorbește în proză — nu în poezie — nu în figuri.

La paris în lupanare de cinisme și de lene, Cu femeie-i perdue și'n orgiile-i obscene, Acolo v'ați pus averea, tineretele la stors; Ce a scos din voi apusul, când nimic nu e de scos? Ne-ați venit apoi drept minte o sticlă de pomidă, Cu monoclu'n ochi drept armă bețșor de promenadă, Vesteiți fără de vreme; dar cu creeri de copil, Drept știință, având în minte vre-un vals de Bal-Mabil Iar în schimb cu-averea toată vr'un papuc de curtezană O te-admir, progenitură de origină romană!

Despre femeie e vorba aci? La ea se referă aceste rinduri din sat. a III? Ei bine, tot la acești bărbați se referă și acele epite admirabile din partea ultimă a sat. IV, precum și acele din Dalila.

Da, miserabile bărbat român [?]. Tu ești Dalila! Tu! Numai tu ești capabil s'e-ți vinzi nația, s'e-ți vinzi femeia! Și s'e nu mai îndrăznești s'e zici o vorbă contra femeii române, care tot matroană a rămas. S'e nu îndrăznești a mai cărti contra aceleia ce tot urmașa mumei lui Stefan cel Mare este. Ca și în secolul al XV acest model de femeie a zis fiului său trimițându-l la Plevna: S'e te reîntorci victorios, căci în cas contrar nu vei mai fi fiul meu și eu nu-ți voi mai fi mamă.

(Va urma).

I. S. ORDEAN.

urmat o detunătură teribilă. Ajunși la biserică toți trei, au început a trage clopotele, întemeiați pe vechea credință, că tempestatea și furtuna amenințătoare de grindină îi va încunjura.

Nu mai decât observară, că țendări din lemnele turnului picară pe ei și constatară cum trăsnetul auz't mai înainte a lovit chiar în vârful turnului, care s'e și aprinsese. La moment s'e suiră deasupra clopotelor și cu mâncărele năbușiră focul, până-ce chieamară ajutorul unor femei, cari cu vasele, ce prinseră la mână, carară lapte și apă pentru stingerea focului.

Norocul bieților oameni superstițioși, că au fost întârziat cu tragerea clopotelor, neafiând cheile bisericii, căci altcum ar fi putut fi loviți de fulger.

Tot în acelea momente a lovit fulgerul în o șură din comuna învecinată Turdaș, care a ars împreună cu alta din imediata apropiere.

La câteva minute oribila furtună s'a descărcat și asupra orașului nostru, trăs-nind o salce în strada Zêvoului. De altcum în sămănături și grădini nu s'a cauzat nici, o pagubă.

Bine ar fi, ca d-nii preoți s'e învețe poporul că: fulgerul lovește mai ales lucrurile înalte, turnuri, biserici, arbori mari, precum și lucruri cari se află în mișcare; în timpul furtunei s'e nu ne adăpostim dar' subt arbori [copaci]; dacă umblăm călare ori în căruță, s'e stăm pe loc, s'e nu alergăm, ci s'e așteptăm trecerea furtunei. Văcarul care păzește vitele, s'e nu se pue în timpul furtunei în mijlocul ciurzei, ci s'e stea la o parte, căci aburii cari se suie în sus dela vitele îndesuite una lângă alta, atrag fulgerul.

Credința deșartă, că bălaurii poartă tempești, cuvinese-s'e fie dată uitării.

— Destituit. Luni, în 7 l. c. a fost destituit din postul de protopop și paroh gr.-or. al Oșorheiului de pe Murăș, dl Nicolae Măneguș, în urma cercetărilor făcute de către consistorul archid. din Sibiu. Destituirea au efeituit-o dl prot. din Dej, Teodor Herman, și fiscalul cons. dl I. A. de Preda, ca comisari consistoriali. Suntem curioși la motivele destituirii.

— Abzicerea d-lui Dr. Cornel Diaconowich. Dumineca trecută s'a luat la desbatere în comitetul Asociațiunii abzicerea d-lui Dr. C. Diaconowich dela postul de primsecretar al »Asociațiunii.« Multele sale ocupațiuni a fost motivul abzicerii.

— Mandat atăcat. Oamenii lui Réthi L. au atăcat mandatul lui grof Toroczky Miklós, ales în Deva. Pertractarea cererii date ctra abuzelor săvârșite la aceasta alegere de deputat, precum și ctra președintelui Dr. Farkas Béla, curia a pus-o pe 9 Septembrie n. a. c.

Se zice, că Farkas a procedat violent. Acel Farkas, care înainte ani pășind însuși de candidat în cercul Hunedoara, făcea reclam înaintea alegătorilor români țărani pe sate prin aceea, că zicea »Tatăl nostru« românește și Ingenunchi cu o smerenie, ca și un grecoteiu din famar. Ei de ei!

— Explodare de căzan. Dela un stimat abonent al nostru primim informație verbală, că Marți în 8 c. la fabrica de fier erarială din Hunedoara a explodat un căzan nou, aplicat la nou construitul cuptor pentru topirea bădicului. Detunatura, ce' a urmat la 1/23 ore după amiază, a fost zguduitoare și toți locuitorii orașului erau cuprinși de spaimă, amintindu-și unii chiar cazul din Martinique. Ferestrele din apropiere a fabricii au fost sparte. Pe un biet băiețandru de 14 ani, aplicat la acel loc, l-a aruncat 200 metri departe, sfircându-l în bucăți. Jumătate din inimă i-s'a aflat numai a doua zi. Un alt muncitor, care era în preajma căsătoriei, asemenea a fost dărăburit. Au mai fost vulnerați încă 6 muncitori.

Tot explodare a dat în aceeași zi, înainte de amiază, două detunături, însă nu a explodat. Un lucrător mai în etate a făcut atent pe inginerul conducător, că subver-

sează primejdie. Acesta însă, basat pe cunoștințele sale teoretice, a declarat, că s'e poate potența producerea gazurilor de lipsă pe responsabilitatea sa.

Lucrătorul expert însă e aflat cu cale a s'e duce mai bine la crâșmă s'e bea, decât s'e fie nimic. Pericolul a și urmat în aceeași zi.

Tot din pricina gazurilor acestui căzan înainte cu o zi a murit un alt lucrător.

Funcționarii responsabili ai acestei fabrici ar face cu mult mai bine, dacă ar mai slăbi din îngâmfarea, fudulia și despotismul de cari sunt cuprinși față de bieții muncitori, cari în urma nepriceperii lor sunt expuși a-și pierde și viața în vîrsta cea mai bună.

Peste tot, grandomania funcționarilor dela fabricile erariale, apoi modul de tractare a muncitorilor, este și de altcum proverbială. Servilismul și supunerea, până la cel din urmă păcălab, este prima recerință și s'e nu se mire omul de deseale straicuri ce le comit lucrătorii, cari nu mai pot suferi josnicile slșșbașilor.

— Nenorocirea lui Menotti Garibaldi. Din Roma se vestește, că fiul lui Garibaldi, eroului dela Caprera, care este general în armata italiană, a cercetat pe moșia sa Caranoi o fântână și amezind, a căzut în adâncimea aceleia de 12 metri, în care apa era de 2 metri. Oamenilor, cari în urma strigătelor se adunară împrejur, le succesă a-l scoate din fântână, însă vulnerat în mod foarte simțitor și periculos. Acum zace morbos și are ferbințeli de 40 grade.

Toată Italia compătimizește pe generalul Menotti Garibaldi și însuși regele cere informații telegrafice continue despre starea morbosului,

— Replica cerșitorului. O fecioară bătrână cum s'e cade, vestită pentru sgăr-cenia ei, nu dete nici un ban unui cerșitor. Acesta îi zise cu supărare: »Ce bine era s'e fi fost d-ta Eva«!

Dar' de ce, calicule? îl întreabă ea, »Pentru-că d-ta«, replică el, »ai fi mâncat singură din pomul cunoștinței și n'ai mai fi dat și lui Adam.«

Cătră P. T. cetitori!

Apropiindu-se începutul semestrului al 11-lea al anului 1902 ne luăm voie a ruga cu stimă pe toți on. cetitori ai noștrii s'e grăbească cu achitarea abonamentelor restante, precum și cu învoirea abonamentelor pentru viitor.

Prețul abonamentului:

Pe un semestru, 6 luni 3 cor.
Pentru plugari-țărani pe 6 luni 2 cor.
Pentru România și streinătate 8 franci.
Un număr costă 12 bani.

Administrațiunea.

POSTA REDACȚII.

»Ticălos Măria Tal! Articul e scris cu deplină cunoștință de cauză. Suntem taman așa deprinși în toate ale noastre. Gură mare, nici o ispravă. Noi am sulevat deschis, fără șovăire și rezoluți cestiunea de activitate. Dovadă steagul, care l'am desfășurat, dela începutul apariții noastre. Noi n'am mămușat pe nime. Convingeri proprii ne-a determinat la ținuta, care am urmărit până încă atacarea era actuală. Acum am ciontat desevlșit cu aceasta temă, deoarece ce mămușe de aproape și mai departe ne-a luat pe dinainte, ca nu cumva eventuala învingere s'e se răstoarne pe partea noastră. Noi suntem deocamdată cu luare aminte.

Vom prinde la timpul s'e u taurul earăși de coarne și nu de coadă.

Caută ținuta noastră actuală și te rugăm a ne scrie în cestiuni de bine obștesc. Pentru-că te cunoaștem de bărbat cinstit, primește salutarile noastre pline de stimă, și nu fi supărat, că nu-ți publicăm vederile plansibile.

FELURIMI

Neam de speculanți. Ovreei din Chozanov, în anul 1881 aveau mare lipsă de cărbuni de peatră, cu care ocaziune își aduseră aminte, că coreligionarii lor frați Guttman în Viena posed niște mine bogate de cărbuni de peatră. Chozenovenii se duseră deci cu o plecată rugare la frații lor, cerând să-și facă mila de nevoia lor și de miseria geroasă a obștei și să le dea 1000 măji de cărbuni cu jumătate preț. Frații Guttman își amintiră, că și ei, numai cu vr'o câțiva ani mai înainte nu fură nimic mai mult decât niște sârmani fii ai obștei și porunciră prin urmare administrației minelor ca să libereze îndată acea miie de măji de cărbuni cu jumătate preț. Mare bucurie în Chozenov la primirea acestei

știri. Obștea trimite la Ostrova de li-sé aduce în primul transport 5000 măji de cărbuni, adecă jumătate din ce li-sé dăruise. Trecură săptămâni și luni fără ca Ovreei din Chozenov, să fi venit după al doilea transport de cărbuni sau să fi plătit primul transport. Administrația minelor dela Ostrova trimite deci poruncă urgentă la Chozenov. Inse nici răspunsul la această poruncă nu întârzie multă vreme, și eată care-i fură cuvintele: *Prea ono-rați frați! Dumnezeu se ve dăruiască zile lungi și bună sănătate, până în a zecea spiță. Ne-ați vëndut 1000 măji de cărbuni cu jumătate preț — pentru care ve mulțumim. Noi luarăm jumătate, 500 măji, — ear' restul nu'l vom mai lua, prin urmare socoteala noastră este răfuită.*

„Donau“

societate de asigurare concesionată în Viena.

Asigură în condițiunile cele mai avantajoase:

a) **Contra daunelor de foc**, edificii de locuit și de economie, magazine de mărfuri, mobile, îmbrăcăminte, rufe, **cară și vite** de tot soiul, produse de câmp și de recoltă.

Asigurare favorabilă în paușal și în condiții avantajoase, mai departe: biserici, școli, edificii parohiale și edificii domeniiale, stabilimente de fabrici, mori etc.

b) **Pe vieța omului** în combinațiuni deosebit de favorabile, capitalele asigurate se pot tolosi atât pentru asigurarea viitoriului familiei (cas de moarte) cât și în cazul ajungerii unei etăți fixate a asiguratului și anumit după patru prospecte deosebite.

Informațiuni se dau și oferte se primesc la „Dacia“ institut de credit și economii, societate pe acții în Orăștie ca **Agentură principală**.

Insertiuni și reclame cu prețuri moderate se primesc la administrația foii „Activitatea“.

Adresa telegrafică: **Reisner, Algyógy.**
S'au deschis Băile Geoagiului și s'a edificat din nou

Hotelul „REISNER“

în imediata

apropiere de baie.

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. publicului, că am lărgit ospătaria mea clădind încă 10 chilii pentru oaspeți și le-am provăzută cu mobile moderne.

Am pus la dispoziția on. public o popicarie nouă și am transformat grădina în parc corespunzător.

Recomand oaspeților: o *culină excelentă, bere de Dreher zilnic răcorită în ghiață, cele mai bune vinuri pentru masă și de Dessert*, procurate direct dela producători și dela școala agronomică a lui EMKE din Geoagiu. Tot soiul de ape minerale. Toate cu prețuri posibile moderate.

Prețurile chiliailor, viftul de peste zi (în abonament), sunt foarte reduse.

Societăți excursioniste mai însemnate se vor împărtași de prețuri reduse. La dorință servesc cu deslușiri mai apriate. Pun la dispoziția on. public balnear trăsuri pentru persoane și bagaj cu prețuri foarte moderate dela și până la gara Romosului sau Orăștiei.

În fiecare Duminică sau zi de sârbătoare va cânta în grădina-parcul meu *prima musică* din Orăștie.

Pentru trăsuri și cai am grajduri și șoproanele de lipsă.

Mă recomand cu toată stima on. public, ca 'nou începător și moștean al acestui loc balnear.

= Cu deosebită stimă =

2-3

Iosif Reisner m. p.,
proprietar-ospetar.

„D A C I A“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12 lângă posta regească).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) *depuneri* fără anunț până la 100 cor. 5½%.

b) *depuneri* mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) *depuneri* făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu cavenți.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arêndează și exarêndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Direcțiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

în Orăștie Szászváros.

Opuri
Bilete de log.
Broșuri
Circulare
Bil. de vizită
Invitări
Bilanțuri
Acții
Cap. de epist.
Placate
Ord. de dans
Adrese
Compturi
Note
Preț Curent.
Anunțuri
Registre
Imprintate
Couverte
Bilete de cun.
Etc. etc. etc.

Există deja de 14 ani și este provăzută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea să fie estetic lucrate și fără erori.

Până de present se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acurateța cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca unica tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.